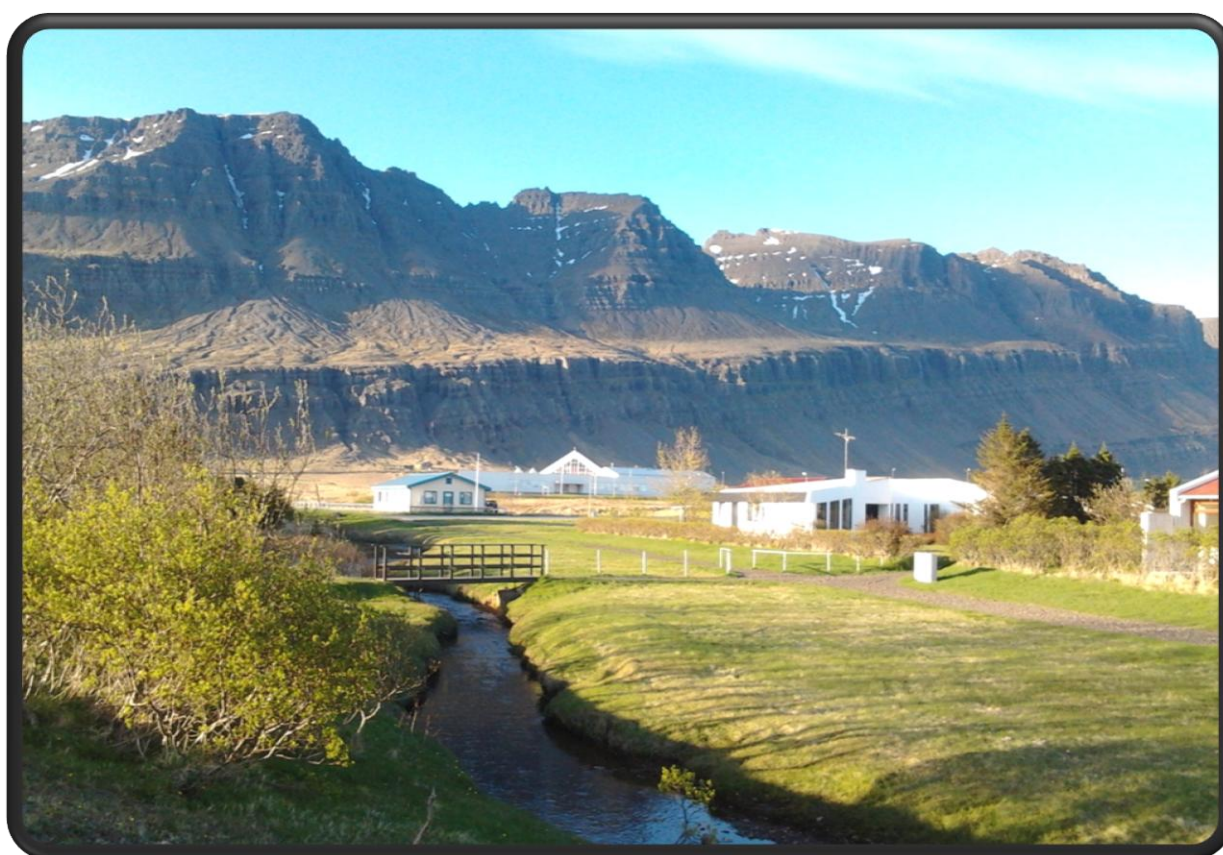

Viðbragðsáætlun við áföllum

fyrir Grunnskólann í Breiðdalshreppi

Samþykkt í september 2013

Efnisyfirlit

<i>Áfallaráð</i>	3
<i>Upplýsingagjöf</i>	4
Upplýsingagjöf til starfsfólks.....	4
Upplýsingagjöf almennt	4
<i>Minniháttar meiðsli</i>	5
<i>Dauðsfall eða alvarlegt slys nemanda</i>	6
Vinna í bekkjum sama dag.....	7
Jarðarförin.....	7
Ef um dauðsfall er að ræða þarf að ákveða hvort, og þá hvernig, skólinn og/eða nemendur eiga að taka þátt í jarðarför eða minningarathöfn um nemanda.	7
<i>Dauðsfall eða alvarlegt slys foreldra eða annarra náinna ættingja nemenda</i>	8
Vinna í bekk viðkomandi nemanda.....	8
<i>Dauðsfall eða alvarlegt slys starfsmanns</i>	9
<i>Langvarandi veikindi</i>	10
<i>Önnur áföll</i>	11
<i>Hlutverk kennara sem stuðningsaðila í sorg</i>	12
<i>Eftirfylgni</i>	13
<i>Stuðningur við starfsfólk</i>	15
<i>Símanúmer:</i>	16

Áfallaráð

Í Grunnskólanum í Breiðdalshreppi starfar áfallaráð. Það samræmir og stjórnar aðgerðum sem gripið er til ef stór áföll verða í skólastarfi eða einkalífi nemenda, s.s. erfiðleikum á heimili, langvarandi veikindi, ofbeldi, slys eða dauðsföll. Skólastjóri fer fyrir áfallaráði skólans og er fulltrúi þess út á við.

Áfallaráð skipa:

Skólastjóri

Starfsfólk skóla

Skólahjúkrunarfræðingur

Eftir atvikum:

Félagsmálastjóri

Skólasálfræðingur

Sóknarprestur

Í litlum skóla, í fámennu samfélagi, hafa stór áföll oft víðtæk áhrif á skólastarfið og samfélagið í heild. Það er því mikilvægt að skólinn bregðist hratt og örugglega við þegar áföll skella á og hafi tök á að aðstoða hlutaðeigandi eins og hægt er.

Áfallaáætlun hvers skóla er ætlað að hafa þarfir skólans, nemenda hans og skólasamfélagsins í fyrirrúmi. Þegar þarf að bregðast við á stuttum tíma er nauðsynlegt að hafa áætlun sem leiðbeinir þeim sem koma að um hvernig rétt er að taka á málum. Í áfallaáætlun er hlutverk starfsfólks skilgreint og þannig er reynt að skapa aukið öryggi allra: starfsfólks, nemenda, heimila og nærsamfélags.

Nauðsynlegt er að endurskoða áfallaáætlun árlega og að auki í hvert sinn sem hún er notuð, til að fara yfir hvað má betur fara o.s.frv. Skólastjóri ber ábyrgð á því að það sé gert reglulega.

Upplýsingagjöf

Upplýsingagjöf til starfsfólks

Á kennarastofu verður öllum tiltækum upplýsingum safnað saman og þeim komið fyrir á töflu svo þær séu aðgengilegar öllu starfsfólki skólans.

Skólastjóri sér um upplýsingaöflun í samstarfi við [starfsfólk](#).

Nauðsynlegt er að starfsfólk skólans sé vel upplýst á öllum stigum málsins.

Upplýsingagjöf almennt

Nauðsynlegt er að láta alla sem tengjast skólastarfinu vita að orðið hefur alvarlegt áfall tengt skólanum. Listi yfir þá sem þarf að hafa samband við er hafður aðgengilegur á áður nefndri töflu.

Skólastjóri sér um að svara fyrirspurnum frá heimilum og öðrum. Eins ákveður skólastjóri, í samráði við starfsfólk skólans og heimili, hvort skuli hafa samband við aðila sem tengjast skólanum ekki beint og þá hvernig staðið skuli að slíku.

Ef nauðsyn krefur fær skólastjóri fagaðila eða foreldri til að koma í skólann og svara spurningum nemenda og starfsfólks um t.d. veikindi, slys, áhrif veikinda eða slysa o.s.frv.

Minniháttar meiðsli

Skrámur og minniháttar meiðsli eru meðhöndluð af starfsfólki skólans.

Ef grunur leikur á því að nemandi þurfi að komast á heilsugæslustöð, t.d. til að láta sauma sár eða búa um meiðsli þá hefur starfsmaður skólans samband við vakthafandi lækni eða hjúkrunarfræðing og fær frekari fyrirmæli.

Haft er samband við foreldra og ætlast til þess að þeir komi strax í skólann og taki við umönnun nemandans.

Símanúmer heilsugæslustöðvar: 470-3099

Vaktsími: 8606810

Dauðsfall eða alvarlegt slys nemanda

Í flestum tilfellum ef börn deyja er það af slysförum. Áfallið er þá skyndilegt og oft stuttur tími til að undirbúa viðbrögð.

Beri alvarlegt slys eða dauðsfall að á skólatíma er hringt á Neyðarlínu (112) samstundis og a.m.k. einn starfsmaður skólans bíður eftir aðstoð.

Þá fara allir nemendur skólans í sínar stofur, með sínum umsjónarkennara, ef hægt er. Annars með öðrum kennurum, skólastjóra eða starfsmanni skólans. Nauðsynlegt er að nemendur viti í grófum dráttum hvað kom fyrir, en fari ekki heim óvissir, óöruggir og með alls kyns sögusagnir í kollinum.

Skólastjóri sér um að hefja aðgerðir og kallar saman áfallaráð

- Haft er samband við foreldra allra nemenda og þeir beðnir um að sækja sín börn í skólann.
- Skólastjóri og umsjónarkennarar upplýsa foreldra um hvað gerst hefur, í grófum dráttum, svo hægt sé að ræða málin heima.

Ef slys eða dauðsfall ber að utan skólatíma þarf skólinn að leita upplýsinga um leið og hægt er. Ber skólastjóri ábyrgð á því að stjórna aðgerðum í samráði og samstarfi við áfallaráð.

Skólinn fær staðfestingu á andláti frá ábyrgum aðilum; foreldrum, lögreglu eða sjúkrastofnun. Að auki allar frekari upplýsingar sem þörf er á.

Áfallaráð er kallað til og ákveðin eru fyrstu viðbrögð skólans, aðgerðarlista og verkaskiptingu fyrir næstu daga.

Aðgerðir skólans eru ávallt bornar undir viðkomandi foreldra/forráðamenn.

Flaggað er í hálfu stöng fyrir utan skólann þegar búið er að tilkynna nemendum andlátið.

Boðið er upp á stutta bænastund í skólanum eins fljótt og unnt er, fyrir þá nemendur, aðstandendur og starfsfólk sem vilja.

Vinna í bekkjum sama dag

Æskilegt er að umsjónarkennarar séu með sínum bekkjum þar til nemendur eru sóttir af foreldrum/forráðamönnum. Nemendum gefið færi á að ræða málin, spyrja, svara og syrgja.

Fagaðili er kallaður til aðstoðar og ræðir hann einnig við nemendur.

Foreldrum annarra nemenda er tilkynnt um atburðinn áður en rætt er við utanaðkomandi aðila.

Mikilvægt er að skólastjóri og annað starfsfólk styðji vel við umsjónarkennara nemandans, þannig að honum finnist hann ekki standa einn.

Úrvinnsla í bekkjum næstu daga

Mikilvægt er að nemendur fái að tjá tilfinningar sínar og sorg og að þeir fái til þess ýmsar leiðir, t.d. í skapandi vinnu eða leik.

Háttbundin hrynjandi skólastarfsins sefar ótta og kvíða.

Jarðarförin

Ef um dauðsfall er að ræða þarf að ákveða hvort, og þá hvernig, skólinn og/eða nemendur eiga að taka þátt í jarðarför eða minningarathöfn um nemanda.

Dauðsfall eða alvarlegt slys foreldra eða annarra náinna ættingja nemenda

Ef alvarlegt slys eða dauðsfall foreldra eða náinna ættingja nemenda ber að þarf að bregðast við því á svipaðan hátt og áður hefur verið til tekið.

Skólastjóri setur af stað aðgerðir í samvinnu við áfallaráð.

Ávallt skal gæta þess að hafa samráð við ættingja um aðgerðir skólans.

Vinna í bekk viðkomandi nemanda

Umsjónarkennari sér um að vinna með bekk viðkomandi nemanda næstu daga. Gera verður nemendum grein fyrir því sem gerst hefur og nauðsynlegt að nemendur fái að vinna úr þeim upplýsingum á sinn hátt.

Búa verður bekkjarfélaga nemandans undir það hvernig bekkurinn tekur á móti nemandanum þegar hann kemur aftur í skólann.

Allir nemendur eru hvattir til að sýna tillitssemi.

Umsjónarkennari hlúir að nemandanum eftir að hann kemur í skólann og fær þá aðstoð sem þarf. Umsjónarkennari er í góðu sambandi við heimilið um líðan nemandans.

Dauðsfall eða alvarlegt slys starfsmanns

Verði dauðsfall eða alvarlegt slys innan starfsmannahóps skólans er áfallaráð kallað saman og fyrstu viðbrögð skóla ákveðin í samráði við ættingja starfsmannsins.

Starfsfólk er kallað saman og það upplýst um hvað gerst hefur og hver fyrstu viðbrögð skólans eru.

Nemendum skólans og fjölskyldum þeirra er tilkynnt um atburði eins fljótt og auðið er. Helst samdægurs, annars strax næsta morgun.

Nemendur skólans fá tækifæri til að vinna með sínar tilfinningar og sorg næstu daga.

Fáni er dreginn í hálfu stöng, bæði daginn sem andlát á sér stað og jarðarfarardaginn.

Boðið er upp á stutta bæna- og/eða minningarstund í skólanum eins fljótt og unnt er, fyrir þá nemendur, aðstandendur og starfsfólk sem vilja.

Langvarandi veikindi

Þegar alvarleg veikindi koma upp á heimili nemanda, verður nemandi oft fyrir áfalli sem brýst út í allskonar viðbrögðum, t.d. óöryggi, hræðslu eða reiði.

Mikilvægt er því að til staðar sé fullorðinn aðili, t.d. félagsráðgjafi, læknir eða hjúkrunarfræðingur, sem rætt getur um vandann við börn sjúklings og sé reiðubúinn að svara spurningum sem hugsanlega vakna. Það eykur skilning barnanna á aðstæðum og hlífir þeim við óþarfa kvíða og vanlíðan.

Umsjónarkennari fær upplýsingar um sjúkdóminn og aðrar upplýsingar sem þörf er á og er í góðu samstarfi við heimilið um hvernig skuli tala við nemandann. Einnig hvort talað skuli um sjúkdóminn við aðra nemendur skólans. Umsjónarkennari ræðir reglulega við nemandann.

Starfsfólk þarf að vera á varðbergi gagnvart breytingum á hegðun nemandans.

Mikilvægt er að börn fái tækifæri til að virkja sköpunarhæfileika sína á meðan ættingjar eru veikir.

Gott samstarf við heimilin er nauðsynlegt og getur verið ómetanlegur stuðningur við barnið.

Önnur áföll

Viðbrögð við öðrum áföllum sem dynja á skólann, nemendur eða aðra sem að skólastarfi koma eru þau sömu og áður hafa verið upp talin.

Skólastjóri kallar saman áfallaráð og aðra eftir því sem þurfa þykir. Ákveðin eru næstu skref og hlutverk starfsfólks tilgreind.

Hlutverk kennara sem stuðningsaðila í sorg

Kennarar, ekki síst umsjónarkennarar, eru þeir aðilar sem mestum tíma verja með nemendum og þekkja þá þar af leiðandi oft betur en flestir. Mikilvægt er því að kennarar geri sér grein fyrir mikilvægi síns hlutverks sem stuðningsaðila nemenda í sorginni.

Kennari styður barnið eins og frekast er unnt og aðstoðar það við að vinna úr tilfinningum sínum.

Eftirfylgni

Í öllum tilfellum er mikilvægt að fylgja eftir þeirri vinnu sem unnin hefur verið. Nauðsynlegt er að þeir sem orðið hafa fyrir áfalli hafi greiðan aðgang að áframhaldandi aðstoð og stuðningi.

Umsjónarkennari eigi mjög reglulega samtöl við nemanda sem fyrir áfalli varð og lætur vita heim að aðrir ættingjar séu einnig velkomnir, með eða án nemandans, til að ræða málin. Eins ræða umsjónarkennarar reglulega og vel við aðra nemendur, enda getur það komið upp að nemandi sem virðist ekki tengjast atburði beint þurfi á aðstoð að halda.

Eðlilegt er að ýmis einkenni áfallastreitu geri vart við sig eftir að áföll hafa dunið yfir og er nauðsynlegt að starfsfólk skólans sé á varðbergi gagnvart þeim einkennum sem fylgja.

Einkenni áfallastreitu eru t.d.

- Þrálátar endurminningar og draumar
- Sterkur ótti vegna ytri eða innri vísbendinga sem minna á atvikið
- Fælniviðbrögð
- Almennt áhugaleysi
- Tilfinningin að vera aðskilinn frá eða úr tengslum við aðra.
- Neikvæðar væntingar til framtíðarinnar
- Erfiðleikar með svefn
- Skapsveiflur
- Erfiðleikar með einbeitingu

Oft eiga nemendur erfitt á sérstökum dögum, lengi eftir að áfall hefur dunið yfir. Eru t.d. jóla, áramót, páskar, afmælis dagar og dánardagur oft erfiðir fyrir nemendur og þarf að sýna þeim nærgætni, skilning og umfram allt stuðning þegar tilfinningarnar taka yfir.

Mikilvægt er að fá að vinna sig í gegnum erfið viðbrögð og þær tilfinningar sem tengjast sorginni á eigin hraða. Skólanum ber að styðja sem best við bakið á barninu, með umvefjandi og uppörvandi umhverfi.

Stuðningur við starfsfólk

Skólastjóri sér til þess að allt starfsfólk skólans eigi greiðan aðgang að faglegri aðstoð eins og þörf er á.

Símanúmer:

Grunnskólinn í Breiðdalshreppi	470-5570
Skrifstofa Breiðdalshrepps	470-5560
Heilsugæsla HSA, Breiðdalsvík	470-3099
Vaktsími læknis	860-6810
Neyðarlínan	112
BUGL	543-4300
Lögreglan	475-1280
Rauði Krossinn	
Hjálparsími	1717
Vinalína	800-6464
Ný döggun – samtök um sorg og sorgarviðbrögð	551-6755
Sóknarprestur	892-7635
Félagsþjónustan Fjarðabyggð	470-9017
Skólaskrifstofa Austurlands	470-5050